

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună.

Abonamentul pentru Instituții și Autorități	400 Lei	pe 1 an
Advocați	300 Lei	pe 1 an
Magistrați	200 Lei	pe 1 an
Un număr simplu	15 Lei	
Un număr dublu	25 Lei	
Un număr vechi	20 Lei	

Redacția: Strada Băii No. 13. Administrația: Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adf. Telefon 630.

S U M A R U L :

1. Cum se administrează orașele din Ardeal . . . . . de *Dr. I. Tolciu* avocat din Cluj
2. Secretul profesional . . . . . de *Medic dr. Apostol*
3. Pedepșa tentativei de asasinat. Jurisprudența trib. Alba-Iulia și C. de Apel Cluj cu o notă . . . . . de *V. M. Dimitriu*
4. Recenzie . . . . . de *Dr. I. I.*
5. Jurisprudența Stabilită de Inalte Curte de Casație și Justiție. Complexul pentru Ardeal și Bucovina.
6. Comentariul „Codului civil Austriac” de *Dr. Șt. Laday.*

Cum se administrează orașele din Ardeal?

În orașele din Ardeal se înmulțesc actele de administrație, cari sunt caracterizate de tendința pe deoparte de a sustrage — prin ieșirea din legalitate — pe conducătorii orașelor, dela răspunderile statornice în legile existente, și pe de altă parte, de a crea în mod abuziv pe seama funcționarilor orașănești venituri laterale nepermise, cărora administrația orașănească încearcă a le da formă legală prin alcătuirea de statute noi ilegale și anticonstituționale. Ne găsim în fața unui curent periculos, un nou sistem de acapărare, a cărui importanță depășește cadrele preocupărilor locale și care în urma influenței pe care orașele o exercită asupra gospodăriei naționale, poate periclita interesele generale ale țării întregi. Drept aceea credem, că trebuie ca opinia publică să cunoască noile apucături și înfierându-le, să prevină țara de o dezagregare generală a centrelor sale culturale și economice. Aceste apucături bolnăvicioase se prezintă sub forma „Comercializării” diferitelor servicii publice, la care impulsul l'a dat mai întâi atmosfera postbelică, și mai pe urma l'a întărit legea privitoare la comercializarea întreprinderilor statului, o lege cu bune intențiuni, dar rău înțeleasă și greșit aplicată.

Pentru a ne convinge, că temerile noastre sunt întemeiate, e destul să analizăm Statutul uzinelor de apeduct și canalizare a orașului Oradea-Mare și proiectul de statut privitor la comercializarea Uzinelor de apeduct și canalizare a orașului Cluj. Răsfoirea acestor statute ne arată ușurința condamnată,

cu care se trece peste normele legale, și peste interesele publice, precum și superficialitatea și mai condamnată cu care se abrobă aceste „statute” de către autoritățile superioare în drept.

Statutele mai sus menționate în ce privește conținutul lor sunt aproape identice, adică statutul din Oradea-Mare e pe cale de a deveni și statutul orașului Cluj cu foarte puține modificări.

Statutul din Oradea-Mare pus în aplicare în anul 1921, a evidențiat foarte bune „rezultate” căci Consiliul orașănesc din Cluj deși are un statut aprobat în 1922 — s'a grăbit — inspirat de dispozițiile rău înțelese din legea comercializării dela 7 Junie 1924, — a copia și a institui statutul din Oradea-Mare, care — se zice — s'a realizat principiul comercializării înainte ca legea despre comercializări să fi văzut lumina zilei.

Puținele modificări aduse de Consiliul din Cluj statutului din Oradea-Mare arată în mod necontestabil tendința de acapărare și încercarea de a se debarasa de îngrădirile legilor, cari mai prevăd și răspunderi și sancțiuni.

Cele două statute fiind aproape identice, să analizăm mai întâi statutul de bază dela Oradea-Mare.

După acest statut administrația orașănească, care până acum era chemată să îndestuleze orașul cu apă și să se îngrijească de buna funcționare a canalurilor pentru a asigura igiena și salubritatea publică; de aci înainte se va numi „Intreprindere comercială”: Firma întreprinderii și procuriștii vor fi înscrși în registrul firmelor comerciale. (Partea I. § 1.)

Noua întreprindere are o direcțiune și o comisiune de supraveghere (ca societățile comerciale anonime).

Intreprinderea mai are un *director executiv* ca „procurist” și un subdirector, ambii cu dreptul de a semna firma (direcțiunea procurișă, partea II, § 12).

Membrii „direcțiunei” sunt *din oficiu*: primarul orașului, primnotarul, primjurisconsultul și priminginerul orașului, afară de acești *membri pe viață* direcțiunea mai are și trei membri dintre cetățenii orașului aleși pe 3 ani de comisia administrativă. (§ 3)

Direcțiunea este prezidată de primarul orașului.

Conducătorii oraşului vor avea deci două calităţi: a) consilieri orăşăneşti, cu răspunderile prevăzute pentru funcţionarii publici, şi b) membrii în direcţiunea unei întreprinderi comerciale „sui generis”, pentru care ultimă calitate însă statutul nu prevede nici o răspundere, afară de cea statornică de codul comercial pentru societăţile comerciale. (§ 18).

Membrii comisiunii de supraveghere sunt: şeful contabilului oraşului ca preşedinte şi 2 membri ordinari specialişti în electro-tehnică şi 2 membri suplimentari „cu oarecare pricepere” (§ 24). Atribuţiunea acestei comisiuni este identică cu cea stabilită de codul comercial pentru comisiunile de supraveghere la societăţile comerciale [pe acţiuni].

Organizaţia întreprinderii mai cuprinde încă un organ şi anume: Comisiunea administrativă, care ar fi menită să aibă rolul adunărilor generale ale societăţilor comerciale anonime. Comisiunea administrativă este *investită prin statut* (horribile dictu!) afară de atribuţiunile stabilite în legea administrativă (§ 17 din legea 21 din 1886) cu alegerea celor 3 ceilăjeni în direcţiunea întreprinderii, controlarea socotelilor şi a bilanşului, *stabilirea tantiemelor* pentru membrii din direcţiune şi comisiunea de supraveghere (§ 26) de a-şi da avizul în afacerile cari depăşesc cadrele bugetului anual al întreprinderii. (§ 12).

Dacă vom avea în vedere, că membrii direcţiunii întreprinderii sunt totodată şi membrii consiliului orăşănesc, iar comisiunea adm. e aproape acelaş consiliu plus prefectul şi câţiva funcţionari judeţeni, ne vom putea uşor convinge, că conducătorii oraşului în calitate de membrii în direcţiunea întreprinderii apeductului, vor avea o atribuţiune exclusivă, funcţionând aci în calitate de directori comerciali, cu răspundere comercială (§ 18). Statutul în § 19 mai arată, că „orice afacere contractată de către direcţiune în numele întreprinderii e obligatorie faţă de orişicine”.

Afacerile întreprinderii le conduce de fapt directorul executiv, — organul executiv al direcţiunii — (§ 21), care va raporta *odată pe săptămână* direcţiunii; aceasta la rândul ei va ţine şedinţă odată pe lună, unde se va raporta, dacă direcţiunea se întruneşte numai odată pe lună?

Cu privire la principiile, cari trebuie să stea la baza întreprinderii comercializate, statutul (§ 5) spune că: „administrarea uzinelor şi conducerea regulată a gestiunii trebuie să fie conformă cu principiile întreprinderilor comerciale, dar respectând şi principiile întreprinderilor cu caracter comunal”.

Scopul principal al „comercializării” reiesă din normele relative la profiturile rezervate pe seama conducătorilor întreprinderii.

În partea I, § 17 spune: „Membrii din direcţiune şi comisiunea de supraveghere vor primi pentru activitatea lor o tantiemă stabilită de către adu-

narea generală municipală din an în an, în proporţia câştigului net al anului precedent, afară de aceasta membrii direcţiunii mai primesc şi mărci de prezenţă a căror valoare o stabileşte adunarea generală.

Impozitele după tantiemă şi mărcile de prezenţă le plăteşte întreprinderea”.

Art. 29 din statut conţine *felul de calculare a venitului net, dispunând că la încasările brute se va adăuga eventualul profit ce ar rezulta de pe urma materialelor aflate în depozit*, luându-se de bază preţurile cu cari s’au cumpărat aceste materiale. Din suma astfel stabilită se vor reţine cheltuielile de regie, taxe de asigurare, impozite, amortizări de 2% la clădiri şi 5% la instalaţii etc. Din scăzământul sub titlul de amortizări (2% şi 5%) se va înfiinşa un fond de rezervă pentru diferite îmbunătăţiri.

Tot alătea principii de calculare greşite: Diferinţa de preţuri la materialele rămase în depozit nu pot constitui *profit*, după cum nici din scăzământul amortizărilor la clădiri şi instalaţii, care sunt pierderi efective, nu se poate alimenta nici un fond de rezervă. Statutul deci creiază profituri imaginare, pentru ca cu atât să fie cota din tantiemă mai mare.

Principala sorginte a profitului vor fi *taxele* de apeduct şi de canaluri şi celelalte taxe accesorii pe cari le stabileşte direcţiunea procuristă.

Taxele astfel stabilite vor intra în vigoare după ce vor fi aprobate de direcţiune şi de comisiunea administrativă. (§ 5.)

Deosebirea între vechiul statut şi statutul „comercializat” este că taxele de apeduct şi canal erau stabilite a priori în statut, pecând după noul statut acestea vor putea fi urcate după plac de direcţiunea procuristă. *Aci este pericolul pentru populaţia oraşului*

Taxele vor fi plătite de către proprietarii de case. Dacă proprietarul de casă refuză plata taxelor, se închide robinetul principal al casei, scoţându-i-se iastfel casa din reţeaua apeductului. (Partea III, § 6, 8.)

Tot proprietarii vor plăti toate cheltuielile de instalarea apometrilor, renovărilor etc. Chiriaşii vor restitui o cotă parte ce revine asupra locuinţei lor.

Art. 11, (partea III) mai dispune, că atât taxele, cât şi cheltuielile rămase în restanţă grevează imobilul respectiv până la concurenţa sumei pe trei ani.

Faţă de puterile discreditaşionare ale direcţiunii, pe cari aceasta le poate exercita în detrimentul cetăşenilor, statutul nu prevede nici un remediu esenşial, nici o cale de atac pe seama marelui public, afară de câteva cazuri de reclamaşioni fără importanşă şi anume: Dacă taxele, cari în sensul statutului trebuiesc plătite trimestrial, vor fi totuşi impuse semestrial, proprietarul de casă poate reclama în 15 zile direcţiunii (§ 6, p. III.) Proprietarul de casă

mai poate reclama împotriva rezultatului arătat de apometru, cerând dela Consiliul orașănesc anchetă. Dacă ancheta va constata că apometrul funcționează regulat, reclamantul va plăti cheltuielile anchetei.

Statutul asigură monopolul întreprinderii statuând amenzi și despăgubiri pentru ori și ce lucrare privată, neaprobată de direcțiune sau de comisiunea administrativă.

Statutul din Oradea-Mare a fost aprobat de Directoratul general de Interne din Cluj sub No. 25.400/1921.

Acestea sunt dispozițiile principale ale statutului dela Oradea-Mare. Modificările mai importante aduse acestui statut de proiectul din Cluj, privesc atribuțiunile directorului executiv și al direcțiunii, lărgindu-le esențial pe amândouă. (În statutul din Oradea-Mare directorul hotărăște în afacerile de o valoare de 5000 lei, direcțiunea de 50.000 lei; proiectul din Cluj urcă valoarea pentru directorul executiv la 50.000 lei și pentru direcțiune la 100.000 lei.) Mai este o modificare la calcularea tantiemei, stabilind 23% din profitul net ca tantiemă pentru membrii din direcțiune și din comisiunea de supraveghere eliminând în schimb mărcile de prezență.

Din spicuirile reproduse mai sus reiese clar că atât statutul în vigoare în Oradea-Mare, cât și proiectul dela Cluj, conțin pe lângă multe contradicții și absurdități, o sumedenie de ilegalități, ba chiar și dispoziții anticonstituționale.

Însă și comercializarea realizată de aceste statute este în sine o ilegalitate.

Nici o dispoziție legală n'a îndreptățit Consiliul orașului Oradea-Mare, de a institui în 1921 pentru administrarea uzinelor de apă și canalizare organe aparte, cu atribuțiuni prevăzute de codul comercial, separând astfel acest serviciu public de administrația orașănească reglementată prin legea administrativă dela 1886.

Consiliul orașului Cluj s'a crezut îndreptățit de a comercializa și el apa în baza legii privitoare la comercializarea întreprinderilor economice ale statutului dela 7 Iunie 1924. Art. 28 din această lege adecă îndrituește comunele și județele „de a comercializa întreprinderile lor cu caracter economic după normele legii de față“. Or în baza acestei dispozițiuni orașele nu sunt în drept a comercializa alimentarea cu apă, care n'are caracter economic, ci este un serviciu eminent public, făcând parte din administrația orașănească. Obiectele întreprinderilor comunale cu caracter economic ar fi de pildă: păduri, minereuri, băi, mori, uzine, electrice, fabrici, tramvai electric etc. adecă niște întreprinderi, cari nu exclud oarecare concurență, fie admitând înființarea mai multor întreprinderi de acelaș fel, fie la arandarea întreprinderii când orașul nu ar voi să o administreze în regie proprie (de ex. uzina electrică).

Uzina de apă, având de obiect un articol de prima necesitate și privind totodată și igiena și salubritatea publică nu poate fi cuprinsă în categoria întreprinderilor cu caracter economic, deci legea comercializării nu se poate aplica la uzinele de apă și apeduct.

Dar chiar dacă uzinele de apă s'ar califica de întreprinderi economice, nici atunci nu s'ar putea admite comercializarea lor.

Art. 2 din numita lege împarte întreprinderile cu caracter economic în două categorii: A) întreprinderile de interes general, chemate a îndeplini serviciul public important, de cari depinde mersul economiei naționale, (precum sunt diferitele monopoluri) și B) întreprinderi cu caracter pur comercial (minereuri, stațiuni balneare etc.) Legea dela 7 Iunie 1924 nu prevede și nu reglementează decât întreprinderile pur comerciale din categoria B). Privitor la acele de interes public din categoria A) art. 3 spune, că „aceste întreprinderi vor fi administrate în regie directă, pe baza dispozițiunilor unor legi speciale“. Or aceste legi speciale încă nu există! Deci comercializarea întreprinderilor de categoria A) este lipsită de bază legală și deci este prematură!

Este prin urmare evident, că nici Consiliul orașănesc din Oradea-Mare, nici acela din Cluj n'au avut nici o îndreptățire legală de a statua în materia comercializării alimentării cu apă.

Prin instituirea unui organism al administrației apei separat de restul administrației locale orașănești și prin despoierea locuitorilor de dreptul lor natural și elementar de a se apăra împotriva hotărârilor abuzive prin căile de atac admise de legea administrativă (recurs la Comisiunea administrativă, de aci la Congregație azi în lipsa acestei a la ministerul de interne), cel mai important serviciu public s'a scos din ierarhia administrativă prin călcarea flagrantă a principiului legalității.

Odată apucată conducerea orașelor pe calea legalității și abuzului, cine ne asigură, că pe rând nu se vor scoate din organizația administrativă și celelalte servicii publice, comercializându-le după calapodul uzinei de apă, instituindu-se un întreg sistem care facilitează toffelul de abuzuri în dauna intereselor publice?

Principiul care este la baza statutului comercializării este și irațional și absurd. Se instituesc un șir de norme diametral opuse, se institue un fel de mixtum compositum hibrid și imposibil. Cum se poate administra o întreprindere „după normele comerciale având totodată în vedere și principiile întreprinderilor cu caracter comunal“?! Principiul comercial este o cât mai mare rentabilitate, pe când principiul administrației unui serviciu public este tocmai contrarul: totală excludere a rentabilității, adecă încasarea dela cetățeni numai a cheltuielilor de regie, instalații etc. fără posibilitate de profituri nete. Este absurd și numai

să te gândești, că pe urma alimentării unui oraș cu apă să se poată crea profituri comerciale pe seama culva, și cu atât mai puțin pe seama funcționarilor orașănești.

Principiul comercial tinde la urcarea nelimitată a taxelor, urcare nereclamată de necesitățile reale ale administrației. În felul acesta s'ar putea crea venituri și pentru curățirea străzilor, înfrumusețarea parcurilor, controlul ingineresc, serviciul sanitar, polițienesc etc. impunându-se taxe de întreținere, mult mai urcate decât de fapt costă întreținerea acestor servicii. Și oare nu este firesc ca direcțiunea acestor întreprinderi să urce taxele în mod exagerat atunci când direcțiunea (primarul, primjurisconsultul, șef-inginerul, șefcontabilul) își asigură 25% din profitul net cu titlul de tanțiemă?

Este evident, că asemenea taxe nu mai sunt *taxe ci impozite*. Statutul deci în mod deghizat tinde la creșterea de noi impozite comunale, desființate prin legea contribuțiilor directe. Deci statutul este vădit anticonstituțional, căci constituția în art. 109 interzice creșterea de noi impozite în afară de parlament.

Nu este absurd, ca un statutul orașănesc aprobat în ultimul for de un consilier al Secretariatului general de interne, să institue norme în vădită contradicție nu numai cu legile ordinare, dar chiar cu Constituția țării?

Aceasta tendință de a institui impozite deghizate relesă și din dispoziția care dispune, că taxele și cheltuielile rămase de pe trei ani grevează imobilul în care se află apeductul și canalul fără înscriere în cartea funduară.

Ori legea execuției în vigoare în Ardeal (§ 189) acordă acest privilegiu numai impozitelor de stat și comunale. (adeca fostelor impozite comunale adiționale) Acum toate impozitele fiind impozite de stat, statutul din speță asimilează taxele și cheltuielile de apeduct cu impozitele de stat, instituiind privilegiul excepțional pe seama acestor taxe și cheltuieli.

Dacă n'ar fi sistemul acesta periculos, ar de sigur ridicol și absurd, căci un statut orașănesc se încumetă a se institui în legiuitor, uzurpând puterea legislativă.

Tot așa de absurde sunt și dispozițiile relative la atribuțiunile comisiei administrative în calitate de organ al administrației uzinei de apă. Atribuțiunile acestei comisii sunt statornicite prin legea administrativă XXI, 1886 și este temerar, ca un statut orașănesc să modifice sau să lărgească aceste atribuțiuni în afară de parlament, dar este și mai absurd de a reduce aceasta autoritate cu îndatoriri de ordin public administrativ, la rolul adunării generale a unei societăți comerciale cu preocupări gheșefărești.

Statutul este prin urmare de de'neregul ilegal și anticonstituțional și că atare nu poate avea nici o putere obligatorie.

O dispoziție autocrată și neechitabilă este cea care prevede închiderea apei, când proprietarul nu achită la timp taxele și cheltuielile. Statutul se îngrijește deci de o procedură de încasare mult mai sumară și mai drastică, decât cea prin care statul își incasează impozitele. Un sistem primejdios și pentru igiena publică și pentru ordinea sanitară din orașe în urma legăturii topografice ce există între imobilele de la orașe: Dacă de pildă îți închide vecinului apa, murdăria din curtea lui se adună la el în curte, ori în canal și se preface în cuiburi de bacterii periculoase, care ușor periclitează sănătatea mea și ai chirișilor din casa mea. Se impune deci abrogarea unor asemenea proceduri barbare de încasarea creanțelor bănești. Pentru încasarea taxelor remase în urmă este suficientă și procedura normală de urmărire.

Nu putem să nu observăm că redactarea românească a statutului din Oradea-Mare lasă foarte mult de dorit. Este timpul ca limbajul oficial să fie mai românesc și mai literar și în teritoriile alpine.

Cerem cu insistență Ministerului de interne: 1. de a reveni asupra statutului uzinelor de apeduct și canalizare a orașului cu municipiu Oradea-Mare, care servește de precedent și exemplu periculos pentru celelalte orașe. E destul să amintim în această privință, că motivul principal pentru care Consiliul orașului Cluj a acceptat proiectul noului statut, a fost tocmai faptul, că acelaș statut a fost aprobat de către Ministerul de interne secretariatul general din Cluj pentru Oradea-Mare. 2. Cerem ca proiectul noului statut al orașului Cluj, înainte de aprobare să fie supus unui studiu riguros din punct de vedere juridic, economic, general și local, și întrucât se va constata caracterul ilegal semnalat mai sus, precum și caracterul desavantajos din punctul de vedere al refacerii și dezvoltării orașelor noastre, să fie respins a limine.

Dr. Ioachim Tolclu,
advocat, Cluj.

Secretul profesional

Medicina e cea dintâi profesiune liberă, care a simțit nevoia discreției. Secretul medical e o regulă de conștiință formulată riguros în jurământul lui Hippocrate, părintele Medicinii și sancționată de lege.

„Orice voi auzi sau pricepe în timpul exercițiului și cu prilejul funcțiunii mele, sau chiar în afară, nu voi divulga privind tăcerea și discrețiunea, ca cea mai sacră datorie.” (Jurământul lui Hippocrate). Facultatea de medicină din Montpellier, obligă pe toți cei proclamați doctori în medicină, în momentul

acestei proclamațiuni, să jure în numele ființei superioare și aceasta: „Admis în casa suferinzilor, ochii nu vor privi ceace se petrece, gura nu va destăinui secretele ce-mi vor fi încredințate . . .”

La Egipteni, medicina era în mâinile sacerdoșilor, vă închipuiți că secretul profesional era păstrat.

În Ring-Veda și Ayur-Veda, opere din antologia sacrilă, acolo unde se vorbește de știința vieții, se pomenește și de secretul profesional.

În 1600, facultatea de medicină din Paris scrie în statutele sale, pentru prima oară:

„Angrorum arcana, visa, audita, intellecta, eliminat nemo”.

Dar administrația țării nu vrea să fie seama pe deoparte, pe de altă medicină respectă statutele fac. de medicină, de aci, conflicte, judecăți, amenzi, închisori scandaluri. Regele ca să rezolve, dă un edict în 1666 prin care ordonă că cel ce nu va declara autorităților competente pe bolnavi va fi amendat cu 200 lire.

Facultatea de medicină din Paris, precum și toate celelalte din Franța nu s'au intimidat și în 1761, au reinscris în statute *secretul medical*.

Pohtëa din Paris după 17 ani, însă, reînnoește edictul regal din 1666.

În timpul acesta însă poporul a început să-și dea seama de necesitatea respectării secretului profesional după cum se poate vedea din pedepsele date în 1789 de Parlamentul din Rouen unui chirurg ce divulgase secretul. Confuzia în această chestiune era destul de mare, de aceea legiuitorii acelei țări au simțit nevoia a legifera întocmind în 1810 *articolul 378*: (inspirat din legea vechei Rome).

Art. 378. Cod. penal: Les médecins, chirurgiens et autres officiers de santé, ainsi que les pharmaciens, les sages-femmes et autres personnes depositaires, par état ou profession, des secrets qu'on leur confie, qui, hors le cas où la loi les oblige a se prêter dénonciateurs, auront révéle ces secrets, seront puni d'un emprisonnement d'un mois à six mois, et d'une amende de cent francs à six-cent francs.

În principatele române nu se cerea respectarea secretului de cât duhovnicilor. (Matei Basarab-Pravila).

Vasile Lupu ordonase destăinuirea oricărui secret profesional, atunci când un interes superior o cerea.

În condica penală lui Stirbey-Vodă (1850) există un articol care se ocupă cu secretul profesional. Abia în 1865, la noi, s'a promulgat *art. 305* din codul penal român (o traducere a *Art. 378* din codul pen. francez).

„Doctorii, chirurgii, spîșerii (farmaciștii), moașele și orice alte persoane, care urmînd a fi după natura ofersînei lor cunoscătoare și păstrătoare a secre-

telor ce li-se încredințează le vor da pe față, afară de întâmplările când legea cere o asemenea destăinuire, se vor pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la șase luni și cu o amendă de la 100 la 500 lei”.

Secretul profesional *este absolut*. Cu toate acestea citind *art. 305. C. P. Român*, subliniat mai sus, vedem că legiuitorul i-a dat 2 interpretări.

În Anglia în codul penal nu există un articol care să se ocupe de respectarea secretului profesional. Judecătorii însă în cazuri de violarea acestui secret condamnă aspru, probă afacerea Dr. Playfair (ginecolog reputat al Londrei) și Dna Kitson.

Opinia publică engleză în aceleș împrejurări e de o severitate neobicinuită mai ales când cea jignită e o femeie.

În Italia deasemeni secretul profesional nu-i legiferat, ba din contră *art. 102 c. p. A.* obligă pe medici să declare cauza decesului. În Germania *art. 300* din c. penal și în Belgia *art. 458* din acelaș cod, are acelaș interpretare aproape ca cel francez.

Nici legea ungară nu-i atât de severă:

Art. 328. Funcționarul public, avocatul, medicul, chirurgical, farmacistul, moașa, cari vor destăinui altuia fără motiv întemeiat secretul, aflat sau încredințat lor în virtutea funcțiunii,

poziției sau profesiunii lor, care destăinuire amenință buna reputațiune a unei familii sau persoane, săvârșește delict și se va pedepsi la cererea prealabilă a părții vătămate, cu închisoare corecțională pînă la 3 luni și cu amenda pînă la 1000 lei.

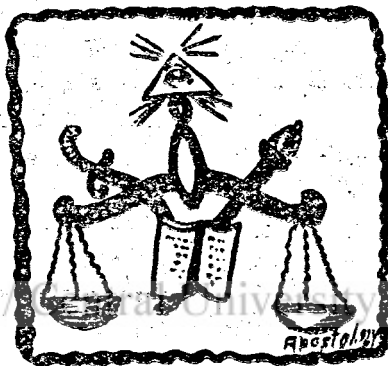
Aceste dispozițiuni sunt aplicabile și auxiliarilor menționatei persoane.

Art. 329. Nu întră în prevederile articolului precedent cazul, când vreuna din persoanele menționate, anunță conform obligațiunilor impuse lor, autoritățile despre secretul aflat sau încredințat lor, sau dacă îl destăinuesc acestora la interogator sau ca martori.

A doua parte a *art. 305* al codului penal român și *art. 329 c. p.* în vigoare în Ardeal subliniază clar: „afară de cazurile când legea cere o asemenea destăinuire”. Cu alte cuvinte secretul profesional *nu-i absolut, nici unic*.

Măsura aceasta e considerată de mulți juriscunșii și chiar dela noi, bună.

Dr. profesor Dr. G. Bogdan, profesor de medicină legală la Universitatea din Iași și medic legist pe lângă Tribunalul Iași în lucrarea sa foarte documentată și interesantă: *Sarcina-Nașterea, Avortul-pruncuciderea și deontologia medicală din punct de vedere juridic și medico-legal* (Iași 1924), lucrare din care am cules foarte multe date, pentru aceasta în-

șirare de fapte, nu-i de aceeaș părere. În această chestiune e urmașul maestrului Brouardel, medicul legist cu reputație mondială și aprig luptător contra violării secretului profesional.

Având în vedere pe deoparte respectarea secretului profesional, iar pe de altă interesele mari ale Națiunii și Conștiința fiecărui medic, ne permitem a pune următoarele chestiuni cari nu trebuiesc neglijate de medicii și juriscunșlii noștri.

După răsboful mondial 2 mari plăgi sociale, *sifilisul și tuberculoza* s-au năpustit cu o furie înfricoșătoare la noi în țară, ameninșând serios sănătatea națiunii noastre în deosebi. Cele mai multe căsătorii par că se fac luându-se ca bază numai interesul material, avorturile se înmulțesc, generațiile degenează, toți bunii Români, legiuitorii și medicii îndeosebi trebuie să ia măsuri.

Dar cum se va comporta medicul avându-se în vedere *actualul art. 305 al codului nostru penal și 328 c. p. ungar* când?

1. *E vorba de o căsătorie dintre 2 sifilitici, sau 1 sifilitic și celalt sănătos?*

Conștiința medicului îi impune să violeze secretul profesional; aceasta în interesul procreaștunii, interes precis de *ordin social general*. Dar legea?

2. *În cazuri de avorturi provocate?*

3. *În cazuri când te afli în fața unui alienat mintal și încă periculos pentru individ și societate, când o atare boală nu-i trecută pe aceeași listă pe care sunt trecute bolile contagioase cu declarație obligatorie?*

4. *Dar când o familie dă un copil sifilitic la o doică sănătoasă sau dacă doica aleasă e sifilitică și copilul sănătos?*

5. *Dar când un medic chemat de părinți în fața unei minore, diagnostichează o sarcină și minora sigur prepară o pruncucidere sau poate crima s'a consumat? (Cazul lui Hémar-Paris).*

6. *Dar când e vorba de santaje și se condamnă unul nevinovat, medicul cunoscând însă pe cel vinovat?*

Dăm cuvântul celor chemași a rezolva aceste teze, unele la ordinea zilei.

Deslegări neprecise s'au mai dat. Nu-i suficient. O legiferare precisă și clară e necesară.

Dr. Od. Apostol
medic.

INFORMAȘIUNI

Din pricina scumpirei mereu crescânde a hârtiei, liparului și mâinii de lucru, ne vedem obligași a majora cu începere de la 1 Ianuarie 1925 prețul abonamentului la revista noastră anual după cum urmează:

Pentru 1 an } Magistrași . . . . . 300 lei
} Avocași . . . . . 400 lei
} Particulari, Societași, Autoritași 500 lei

JURISPRUDENȘA

Tribunalul Alba-Iulia

N. P. 765-8-924.

Tentativa crimei de asasinat. Măsurarea pedensei aplicate. Art. 66 c. p. și art. 16 din Constituție. Considerențele sentinșei. Discușuni în adunătore asupra suprimării pedepsii cu moartea în România și urmările acestei dispoziștuni cu privire la gradăriile pedepselor prevăzute de diferitele dispoziștuni din codul penal în vigoare în Ardeal în legătura cu infracștunile pedepsite de acest cod cu moartea.

S e n t i n ș a :

Tribunalul pe acuzata I. Susana Zsigmond născ. Kiss, care e 34 ani, de religia ev. ref., născută în Aiudul de sus, domiciliată în Uioara celăteană română căsătorită, avere nu are, de ocupaștune casnică.

Și pe acuzata II. minoreana Berta Zsigmond, care s'a născut în 8 Ianuarie 1912 în Uioara, domiciliată în Uioara, ev. ref., casnică, n'are avere, cetățena română pe lângă constatarea faptului, că are dezvoltarea morală și intelectuală necesară pentru a putea fi pedepsată.

Le declară vinovate și anume pe acuzata I. Susana Zsigmond în tentativa crimei de asasinare prevăzută în §-ul 278 și 65 Cp.

Iar pe acuzata II. Berta Zsigmond ca complice conf. §-lui 69 pct. 2. Cp. în tentativa crimei de asasinare prev. în §-ul 278 și 69 Cp., care în baza §-lui 18 Nov. en. să califice ca delic.

Comisă prin aceia, ca în Uioara în ziua de 4 Martie 1924 cu precușetare acuzata I. Susana Zsigmond și acele i-a aruncat un ghilț făcut deja anterior spre acest scop în grumaz și a tras ghilțul ca să se stranguleze pe Mihail Zsigmond adecă a început executarea a crimei de asasinare pe care însă din cauze independente de vointa sa nu a putut să îatmine:

Iar acuzata II. Berta Zsigmond ca intenștunea a favorizat executarea crimei prin aceia, că a încuiat ușa casii ca să nu poată întra nimenia în casă și apoi a tras și ia în pod ghilțul aruncat de acuzata I. Susana Zsigmond în grumazul vătămăturii.

Pentru această conform art. 278 Cp. și art. 66 alineat 3 și ultima Cp. pe acuzata I. Susana Zsigmond o condamnă la 3 (trei) ani temnișă grea.

Prin depunerea preventivă a acuzatei I. Susana Zsigmond care durează din 18 Martie 1924 a luat conform §-lui 94 Cp. una lună și 27 zile temnișă grea ca împlinite.

În virtutea art. 479 și 480 Cp. obligă pe acuzata I. ca spesele penale de până acuma și acelea cari se vor mai ivi să le plătească erariului sub sarcina execușiei conștinută în art. 9. al. legii 48, 1890 această însă deocamdată conf. §-lui 4 al. 2. al acestei legii le declară de neincasabile.

Conform art. 1 Cp. ordonă confiscarea unei franghii și unui pachet cu diferite alfiș cuprinșe ca corp delic.

În baza §-lui 16 pct. 3 și §-ul 24. al pr. pen. mai departe în baza §-lui 23 și 31 al 1. pct. 2. al legii VII. 1913 ordonă că acuzata II. minore Berta Zsigmond să fie supusă la regimul educașiei corectiv; totodată dispune ca ea să fie menștinută sub paza în închisoare până când ea va fi transportată în casa de corecție.

Conform §-lui 44 al 2 legii VII 1913 acuzată II. e datoare să plătească statului cheltuelile penale ivite

până acuma cum și acele ce se vor ivi de aci înainte dar instanța le declară pe acestea conform §-lui 4. al legii 43 1890 deocamdată neincasabile.

Acuzata II e datoare să plătească stafului cheluelile ocazionale cu arestarea și în casa de corecție în limitele prevăzută de §-ul 20 al ord. min. just. Nr. 27200 în anul 1909.

Motiv:

Parchetul a ridicat acuza contra Susanei Zsigmond și Berta Zsigmond pentru tentativa crimei de asasinare prev. de art. 278 și 65 C. p. calificată în cece privește pe acuzată II, minora conform §-lui 18 C. P. 36—908 de delict având în vedere, ca din recunoașterile acuzatelor și din dispozițiile martorilor se stabilește în fapt următoarele:

Din cauza relațiilor rele ce existau între acuzata I. și soțul sau Mihail Zsigmond, acuzata I. se hotărăște să-l omoare. În dimineața zilei 4 Marție acuzata I. urcându-se în podul casei se înțelege cu acuzata II. de modul cum vor săvârși asasinatul și totatunci taie o bucata de frânghie de 2—3 metri cu care voiau să făptuiască strângularea după ameză acuzata I il cheama pe vâlamet în pod, spunându-i ca trebuie să taie niște slănină iar pe acuzata II. o trimite să încule poartă ca să nu poată intra nimeni în curte.

În timp ce vâlametul era înfins să taie o bucata de slănină despre funie, acuzatul I. scoate ghilțul de frânghi ce-l linea ascuns în sân și-l aruncă în gatul vâlametului, acesta însă reușește să prinda în partea din fața cu mâinile ghilțul. Atunci acuzata I. ajutată de acuzata II. au tras de capătul celal al franghiei până ce loși au scăzut jos. Vâlametul strigând după ajutor, au pătruns doi ameni în casa cece a zădărnicit încercarea acuzatelor.

Având în vedere, ca prin faptul ca acuzata I. s'a înțeles în prealabil cu acuzata II. a pregătit ghilțul de frânghie, a hotărât pe vâlamet să se urce în pod, unde să făptuiască strângularea se stabilește ca acuzatele au lucrat cu precegetare.

Ca nerăușite încercării acuzatelor se datorește unor cauze independente de voința lor având în vedere, ca acuzata II. are 12 ani împliniți și ca poseda dezvoltarea intelectuală și morală necesar a pentru a putea fi pedepsită.

Considerând ca fapta acuzata I. întrunește elementele constitutive ale tentativei crimei de asasinat prev. de art. 278 și 65 C. P.

Considerând ca pedeapsa cu moartea este abrogată prin dispozițiile Constituției din 1923 și este înlocuită cu pedeapsă cea mai grea prevăzută de codul penal *temnița grea pe viața* (vezi deciziunea No. 1089—1924 a secțiunii a II a Curții de Casație).

Ca prin urmare în speța este a se aplica art. 66 al II partea finală.

Pentru acestea motive tribunalul a aplicat acuzatei I pedeapsa de 3 ani *temnița grea*.

Considerând că fapta acuzatei II întrunește conform art. 18 al II Pp. XXXVI 908 elementele delictului tentativei de asasinat prev. de art. 65 și 278 Cp. comis în colaborară cu acuzata I. deci conform art. 70 Cp.

Având în vedere, că mediul în care trăiește acuzata II amenință cu ruina sa morală și ca acuzata II este pornită spre depradare că în interesul dezvoltării sale intelectuale și morale este necesară a se supune educațiunii corective, tribunalul ea aceasta măsură pe care a găsit-e cea mai potrivită.

Celelalte dispozițiuni ale sentinței sunt bazate pe textele de lege amintite în dispozițiile.

Alba-Iulia, la 9 Maiu 1924.

In urma apelurilor declarate contra ei de acuzate și procuror, această sentință a fost menținută de Curtea de Apel din Cluj.

Adnotare:

Sentința penală ce publicăm mai sus, este discutabilă juridicește din punctul de vedere al aplicării de către instanță, a pedepsei acuzatei I. Am subliniat considerentul tribunalului care este și al Curții de apel, căci și l'a însușit, prin care găsim pe înfractoare vinovată de tentativa de asasinat, îi aplică pedeapsa de 3 ani *temniță grea*.

Învocând art. 16 din Constituție, care spune: „Pedeapsa cu moartea nu se va putea reinființa afară de cazurile prevăzute în codul penal militar în timp de război”, tribunalul trage concluzia că cuvintele „*nu poate fi mai mică de cinci ani la crimele pedepsite cu moartea*, din al III, partea penultimă a art. 66 c. penal în vigoare în Ardeal, — articol care se știe că reglementează în general modul de aplicare a pedepselor de către instanțe pentru tentativa crimelor și delictelor, — *trebuie considerate ca neexistente*.

În consecință, zice tribunalul, în lipsa acestui text rămâne de aplicat restul din textul categoric imperativ al acestui articol și de *trei ani la crimele pedepsite cu temnița grea pe viață*, pedeapsă pe care o și aplică în speță.

Tribunalul se sprijină și pe o jurisprudență a Casatei pe care o și citează în motivare.

Instanța, hotărând astfel, greșește — după părerea mea — în general, când aplică o pedeapsă prin interpretare și deducțiune permise în penal, unde legea hotărăște pedeapsa; greșește și mai mult când invoacă autorita-

tea Casației ca argument nepotrivit în concret.

Să luăm lucrurile mai de mai aproape:

Constituția țării noastre pentru motive de umanitate, blândeță tradițională a firii neamului, etc., e adevărat că pentru timp de pace interzice aplicarea pedepsei cu moarte în tot coprinsul regatului. Acest lucru îl consfințește Inalta Curte de Casație prin decizia citată de Tribunal. Prin urmare instanțele penale, care judecă după codurile penale remase în vigoare încă în Bucovina și Ardeal, nu vor mai putea aplica pedeapsa cu moarte și pentru acest argument constituțional în locul acesteia, vor aplica pedeapsa cu un grad mai jos, adică temnița grea pe viață în ce privește Ardealul.

Dar oare Constituția prin această prohibire din art. 16, a înțeles să legifereze în materie de cod penal, ștergând fără s'o spue toate dispozițiile din Codul penal în vigoare în Ardeal, aflate în legătură cu acele două infracțiuni pedepsite cu moarte în ce privește: *complicitatea, tentativa, minoritatea, aplicarea circumstanțelor atermante* (art. 66, 72, 91, 92, art. 33 Nov. pentru minări) *mărturia mincinoasă* (art. 213 al II, teza I) etc.?

Cu alte vorbe să fi înțeles Constituția să parifice înalta tradare și asasinatul, ce se pedepsesc cu moartea cu: *paricidul, violul urmat de moarte, tâlhăria urmată de moartea victimei*, pedepsite cu temnița grea pe viață după Codul ce-l aplicăm în Ardeal? (art. 180, 278, 280, 237, 349), și prin această parificare să se înțeleagă suprimate din acest cod, toate dispozițiile în legătură cu aceste două crime pe cari le-am înșirat mai sus?

Hotărât nu, căci o astfel de suprimare nu este prevăzută nicăiri în Constituție, iar de vr'o lege sau decret lege ce să modifice codul penal în vigoare în Ardeal, n'am auzit. Există în materie penală o singură lege foarte scurtă, care întregeste Codul justiției militare în sensul că instanțele de judecată militare când judecă, au a lua în seamă chiar în Ardeal dispozițiile codului penal român atunci când articolele C. J. M. se referă la codul penal și atâta tot. Iar de această lege

a fost nevoie de oarece până la promulgarea ei toate deciziile Curților Marșiale care în Ardeal aplicau codul penal român, erau nule. Asta înseamnă cel mult că în materie penală textele sunt de strictă interpretare: *nula poena sine lege*.

Atunci cum de a ajuns tribunalul la aplicarea unei pedepse, contra dispozițiilor categorice și imperative ale unui text de lege, călcând art. 66 al III, teza I c. p. și aplicând pentru tentativa de asasinat pedeapsa prevăzută de text pentru *tentativa la altă infracțiune pedepsită mai ușor*.

Prin interpretare, prin deducții; numai cea ce nu e admisibil, mai ales când textul este clar. Dreptul de interpretare a legilor prin dispoziții generale obligatorii pentru tribunale nu aparține decât puterii legislative: e jus est interpretari legem cujus est condere. În ce privește interpretarea judiciară, căutarea adică a sensului textului de lege absurd, a intenției legiuitorului prin logică sau senz gramatical când textul este incurcat, este permis tribunalului penal.

Când însă legea penală este clară, judecătorul penal trebuie s'o aplice fără nici o discuție și autorii sunt unanimi a recunoaște că judecătorul penal nu poate crea prin analogie, interpretare sau inducțiune *nici infracțiune și nici pedeapsă* (*Garraud Hélie*). Art. 1 c. p. în vigoare în Ardeal spune de altfel: „Nimeni nu poate fi pedepsit pentru crimă sau delict cu altă pedeapsă de cât cu cea e stabilită de lege“. Când nu e text de lege în c. p. nu se pedepsește infractorul. În penal judecătorul nu poate împrumuta modul de interpretare al celui civil, care trebuind să soluționeze ori cum procesul de ordin privat printr'o soluție pozitivă, întrebuintează în caz de tăcere a textului argumente de analogie sau de echitate. Aceasta e cu desăvârșire interzis în penal, unde domnește principiul *nulla poena sine lege*.

Pentru a-și îndeplini misiunea judecătorul penal, după ce a stabilit vinovăția acuzatului trebuie să proporționeze pedeapsa ce aplică gradului de culpabilitate al infractorului agravând-o sau atenuând-o. Aceste două elemente

pot fi și trebuiesc apreciate de legislator, care determină pedeapsa în mod *abstract* și de judecător în *concret*, care hotărăște ce pedeapsă merită infractorul ce judecă în împrejurările și cu circumstanțele ce reiesă în fapt.

Sistemul pedepselor arbitrale ca și a celor fixe trecând în domeniul istoriei, noi ținem astăzi de sistemul pedepselor legale, acel al codului penal expus mai sus, caracterizat prin relativitatea fixării legale a pedepselor prin maximul și minimul textului și prin libertatea mișcării judecătorului între ocete limite, drept acordat lui de textele art. 91 și 92 al. circ. atenuante ca și al art. 66 c. p. în vigoare în Ardeal relativ la tentativă și complicitate (72).

Dar chiar și în aceste condițiuni, când articolele codului penal 91, 92 și 66 restrâng în aceste cazuri libertatea de coborâre a pedepsei în mod evident, judecătorul trebuie să se supună.

În speța ce ne preocupă art. 66 al. III nu permite judecătorului să pedepsească tentativa de asasinat cu mai puțin de 5 ani temniță grea. Tribunalul nu poate — bazat pe, cine știe ce argument inductiv — față de această prohibire să dea altă pedeapsă, căci e text categoric și în speță el a pedepsit tentativa crimei prevăzută de art. 237, sau 280, sau 340 al. IV c. p. și nu pe cea din art. 273 constatată în fapt.

Prin aplicarea art. 91 ca măsură de ușurare nu se poate transforma pedeapsa pentru asasinat sau înaltă trădare, în mai puțin de temniță grea pe viață; iar prin aplicarea art. 92, pedeapsa pentru astfel de crime nu se poate coborâ sub 15 ani temniță grea. Când se aplică art. 92 pentru crima de asasinat comisă de un minor între 18 și 20 ani, pedeapsa nu poate fi conf. art. 32 Nov. penală mai jos ca 3 ani temniță grea etc.

Așa, că dacă tribunalul ca și Curtea de Apel învoacă argumentul constituțional al suprimării în România a pedepsei cu moartea socotind, că prin acest fapt s'au suprimat din C. p. în vigoare în Ardeal și textele în legătură cu pedepsirea celor două infracțiuni pedepsite astfel de acest cod, socot hotărât, că

sunt eroare. A interpreta astfel ar însemna, că Constituția a legiferat transformând în parte acest cod prin suprimarea articolelor arătate mai sus, cea ce e o imposibilitate.

Una e a coborâ pedeapsa celui ce asinează și alta e a face să beneficeze grațuit pe toți cei vinovați de tentativă, complicitate la aceasta crimă, fiind minori etc., deoarece însuși constituția în art. 14 spune: *Nici o pedeapsă nu poate fi înființată nici aplicată, decât în puterea unei legi.* Această lege penală în Ardeal este codul penal în vigoare și peste textele lui categorice nu ne este permis a trece sub nici un motiv.

V. M. D.

RECENZIE

Procedura de concordat forțat în afară de faliment,

de Dr. I. Leontin Anca, judecător la Tribunalul Cluj.

Domnul Dr. I. L. Anca în interval abea de 2 ani ne dă a patra lucrare juridică, După traducerea legii de faliment și a ordonanței de concordat forțat în colaborarea Dlui judecător Dr. Ioan Runcan, lucrare apărută în luna Ianuarie 1923 în scurte intervale Dl. I. L. Anca a mai publicat Manualul (Compendiul) dreptului civil austriac în comparație cu dreptul civil din vechiul Regat, apoi Manualul cărții funduare și acum se prezintă cu Procedura de concordat forțat în afară de faliment cu vaste și temeinice adnotări și cu o bogată și bine aleasă jurisprudență toate în ediția bine îngrijită a Dlui Alexandru Anca, librar și editor în Cluj. Eu cred, că nu se poate trece cu o simplă notiță de cronicar peste această rodnică activitate literară — juridică a unui tânăr judecător talentat și harnic, care înafară de zidurile Tribunalului, unde își mistue energia cu desbateri zilnice, cu redactări de sentințe și unde nu are nici o restanță —, mai are timp liber pentru a medita în singurătatea odăței lui și asupra problemelor de drept și a contribui prin serioase lucrări practice la îmbogățirea literaturii noastre juridice, așa de săracă până acum în deosebi în lucrări practice.

Este totodată o contribuție prețioasă la popularizarea științei de drept, la ușurarea învățământului universitar. Studențimea din vechiul Regat în lipsă de manuale românești studiază dreptul în mare parte din manuale franceze, iar cei din teritoriile alipite din manuale germane, maghiare și rusești. Publicarea de manuale juridice românești înseamnă deci românizarea științei juridice. Dar nu numai studențimei i se aduc astfel prețioase servicii, ci și corpului avocațial, care absorbit de preocupările profesionale, nu are timpul necesar pentru aprofundarea diferitelor materii de drept și în deosebi li-se face un serviciu binevoit avocașilor minoritari, cari pot să-și însușească din aceste manuale limba juridică românească.

Adnotarea și interpretarea normelor de drept din teritoriile alipite constituie totodată o contribuție efectivă la unificarea legislativă. Traducerea legilor

în sine fără comentariile competente nu duce la cunoaşterea spiritului şi principiilor fundamentale care au stat la baza legilor respective.

În special lucrarea cea nouă a dlui Dr. I. L. Anca despre Concordatul forţat, instilule de drept existentă numai în teritoriile rupte din fosta Ungarie, are şi însămnătatea actualităţii, că chiar în prezent să urmează discuţiuni cu privire la chestiunea menşinerii sau abrogării acestei instituţiuni de drept, necunoscută în vechiul Regat. Pentru a hotărî în o eşa importantă chestiune legiuitorul român trebuie mai înainte să cunoască toate amănuntele procedurii de Concordat forţat şi pentru acest scop cred, că nu este alt mijloc mai potrivit decât lucrarea dlui Dr. I. L. Anca, care prin judţioasele adnotaţiuni şi prin trimiterea la hotărârile principiale ale juriprudenţei de până acum, ne dă un succint şi minuşios tratat al întregii materii de concordat forţat în afară de faliment şi în logic raport cu legea falimentului. Autorul traducând mai înainte atât legea falimentului cât şi ordonanţa Concordatului forţat, apoi ca judecător raportor în aceste materii trecând prin reţorta vieşii practice dispoziştile ambelor legiuiri, a adâncit şi îndrăgit materia ce tratează. Afecştiunea ce are pentru studiul său ştie să o transmită şi asupra cititorului, insistând prin motive temeinice pentru necesitatea acestei instituţiuni de drept.

Autorul urmează împărşirea ordonanţei Pres. Nr. 4070/915, care a cuprins tot materialul în 11 capitole şi 72 articole. După fiecare articol urmează consideraştiunile teoretice, apoi jurisprudenţa destul de bogată. În adnotaşii autorul insistă asupra ştiinţei legiuitorului de a salva prin aceasta procedură debitorul supraîncărcat cu datorii dela dezastrul ce prezintă falimentul cu toate gravele consecinţe şi totodată de a preveni prin riguroase sancştiuni pe comercianşii fără scrupule de a se îmbogăşii prin mijlocul acestei procedurii - sul generis în paguba creditorilor. Esenţa Concordatului forţat este, că debitorul după acceptarea concordatului de către majoritatea creditorilor (§. 48) şi aprobarea de către Tribunal scapă de partea acea a datorilor, care trece peste cota acceptată, pe când în faliment debitorului nu i se iartă nimica din datoriiile sale băneşti. Tendinşa firească a comercianşilor este de a recurge la tot felul de manopere frauduloase şi meschine pentru a eluda sancştiunile legiuitorului şi a păgubi prin concordatul forşat pe creditorii de bună credinşa. Prin urmare la debitorii cari cer concordat forşat, trebuie cercetată şi controlată cu conştiinşioasă şi scrupuloasă minuşiozitate toată gestiunea, care a precedat cererea de concordat forşat, pentru a nu admite concordatul afunci, când sunt serioase bănueli că debitorul a ascuns o parte din averea sa, a prezentat datorii ficşive, a conspirat cu unul sau mai mulşii creditori în detrimentul celorlalşii creditori. Dela eficacitatea acestui control depinde valoarea practică a procedurii de concordat forşat, căci îndreptăşirea ei teoretică nu se poate contesta.

Ne rezervăm dreptul de a ne ocupa cu altă ocaziune de aceasta parte delicată a Concordatului forşat. Nu este scopul acestei recenzii de a critica însăşi instituşa concordatului forşat, care însă chiar în principiul fundamental este susceptibilă de serioase obiecştiuni tocmai cu privire la eficacitatea sancştiunilor prevăzute de ordonanşa.

Autorul urmând ordonanşa articol de articol ne inişiază în toate amănuntele procedurii de concordat forşat: ne arată condiştiunile deschiderii procedurii, efectul deschiderii în raport şi cu acela al falimentului, atribuştiunile diferitelor organe (inspector de avere, consiliul de control, comisar) şi rolul judecătorului, măsurile de asigurare, mersul procedurii, declararea creanşelor, votarea, aprobarea, căile de atac etc. şi închiderea procedurii. La sfârşitul lucrării autorul ne dă traducerea legii V: 1916, care a modificat capitolul X. al ordonanşei, apoi ne dă diferite formulare de etabele cereri, hotărârii etc. atât de preşioase pentru advocaşi în deosebi, ba chiar şi pentru comercianşii.

Limbajul în comparaşie cu prima traducere din Ianuarie 1923 prezintă un evident progres. Cred că în privinşa aceasta contactul autorului cu magistraşii din vechiul Regat n'a rămas fără efect, precum acest contact a contribuit în general în măsură mare la românizarea limbajului juridic în părşile alpine.

Cred, că Dl. Dr. I. L. Anca în recunoaşterea şi relevarea meritelor sale de către colegii din „magistratura liberă“ va vedea un nobil stimulent pentru continuarea activităşii în vastul domeniu al ştiinşei juridice româneşii. Dl. Dr. I. L. Anca se numără între puşinii aleşi, cari ştiu să probe că nu prin vorbe şgomotoase, ci prin muncă serioasă şi lăcută se clădeşte viitorul neamului.

Fie ca exemplul pe care ni-l dă acest muncitor judecător şi deştinşia lui şi pe şărâmul publicişteii juridice să servească de încă un stimulent de care în general se simte atât nevoe. Magistratura din Ardeal în special e chemată ca pe lângă activitatea strict profesională să lucreze şi în direcşia relevată mai sus. Ea trebuie să fie naşionalistă şi să deschidă parte largă şi posibilitate tuturor judecătorilor dând îndrumări pentru ca conlucrarea judecătorilor români să fie fertilă în interpretare românească a terşelor remase încă moştenire streină. Dr. I. T.

JURISPRUDENŞA STABILĂ DE INALTA CURTE DE CASATIE ŞI JUSTITIE Complexul pentru Ardeal şi Bucovina

Contract aleator. Vânzarea unui imobil cu contraprestaştiuni: întreşineră viageră, habitaştiunea vânzătorului etc. Caracterul aleator al acestor rezerve, depinzând de viaşa vânzătorului. Interpretarea art. 879 c. civ. austriac privitor la dispoziştiile contractuale prohibite de lege, sau contra bunelor moravuri. Dacă nu poate considera că vânzătorul a uzat conştient de voinşa sa. Dispoziştiile dintre valoarea bunului vândut şi a contra-prestaştiunilor. Valabilitatea contractului. Efectele neindeplinirii contractului. § 928 c. civ. Buna credinşa. (Decizia 1380-922).

Crimă de asuşinat. Calificarea faptului. Cadrele legii. Circumstanşe atenuante. § 385 p. 1-3 pr. pen. § 92 c. pen. (Decizia 604-923)

Falsificuro şi furt. Pedepsa aplicabilă în cazul falsificării unui document public. § 92 comb. cu § 22 al. 2 şi 24 c. pen. Subsistenşa infracştiunii. § 291 şi 292 c. pen. (Decizia 606-923).

Crimă de furt. Recurs contra rezultatului dovedirei. § 385 p. 1. pr. pen. Motiv nehotărît pe baza aceluşii §, care are 3 subimpărşiri. Art. 92 c. pen. (Decizia 609-923).

Contrabandă vamală. Esență de fabricat lichioruri introdusă clandestin în țară. Fapt pedepsit de art. 196 din legea vămilor. (Decizia 611—923).

Atenția la podoare. Existența infracțiunii. Recurs contra aprecierii dovezilor. Remediul de drept inadmisibil. § 385 p. 1 lit. a) pr. pen. (Decizia 612—923).

Contrabandă vamală. Infracțiune pedepsită de art. 196 din legea vămilor. Neaplicarea circumstanțelor atenuante. Art. 260 bis din aceeași lege comb. cu § 60 c. pen. maghlar. Propuneri contrazicătoare a Procurorului general pentru acuzat și contra lui. Recursul procurorului. § 387 pr. pen. Restabilirea sentinței (Decizia 615—923).

Tentația de omor. Legitimă apărare. Când poate fi admisă. § 385 p. 1 lit. c) pr. pen. § 79 al. 3 c. pen. (Decizia 637—923).

Leziuni cauzătoare de moarte. Recurs pe motiv de omitere a constatării legitimei apărări. Nedovedirea ei în fapt. § 385 p. 1 lit. c) și p. 2 și 3 pr. pen. Limitele pedepsei. § 307 al. 2, 24 și 92 c. pen. (Decizia 738—923).

Decizia No. 1380—922. Bucovina. Dosar 909—21

În procesul lui Gheorghe al lui Zaharie Câmpian din Arbore, reclamant reprezentat prin avocatul Dr. Chomed din Rădăuși, în contra intimașilor Gheorghe Andrușca și Maria Andrușca din Arbore, reprezentați prin avocatul Dr. Bodnărescu din Cernăuși pentru anularea unui contract.

S'a luat în cercetare reviziunea reclamantului în contra deciziei Curții de Apel Cernăuși din 14 Aprilie 1921 Bc. 679—20—4, confirmătoare a sentinței tribunalului Suceava din 5 Iulie 1920 Cg. I. 47—20—8, prin care nu s'a admis cererea din acțiune.

După referatul D-lui Consilier Dr. E. Mandicewski.

Curtea deliberând, asupra motivelor de reviziune invocate conform §-ului 503 cifra 2 și 4 P. c. și anume:

a) asupra motivului întâi dezvoltat numai în general în direcțiunea lipsei discuțiunii asupra chestiunii, care a fost adevărata voință a părților la facerea contractului și

b) asupra motivului al doilea dezvoltat în sensul greșitei interpretări a dispozițiunii §-lui 879 cifra 4 din cod. civ. când instanța de apel a declarat, că contractul între părți fiind de natură aleatorie la el nu se aplică acea dispozițiune; greșită ar fi părerea că dispozițiunile §§-ilor 918 și 920 cod. civ. la cazul prezent nu găsesc aplicare, neputându-se prestațiunile părților stipulate în contract privi de astfel de prestațiuni parțiale, despre care se vorbește în dispozițiunile arătate.

Luând în seamă următoarele considerente:

Contractul încheiat între părți în ziua de 18 Decembrie 1918. deși se prezintă după natura dispozițiilor sale de sub I până în cl. VI ca contract de vindere privitor la imobilul situat sub No. consez. 166 la Arbore, vândut de reclamant părților cu prețul de 12.000 cor. totuși conține sub VII până la incl. XI dispozițiuni care privesc rezerva reclamantului de întreținere viageră de căutare și îngrijire la caz de boală, de abitațiune într-o cameră a imobilului vândut și alte folosuri mai puțin importante, arată clar, că fiind obligațiunea părților de a presta această rezervă reclamantului a se considera ca o parte a

contra-prestațiunii lor pentru proprietatea imobilului ce o primiseră ei dela reclamant, contractul după natura sa juridică este a se privi ca un contract de vindere întrunit cu rezerva menționată a vânzătorului.

Rezerva având un caracter aleator deoarece drepturile care constituiesc acea rezervă fiind strict personale de la sine se vor stinge cu încetarea vieții reclamantului, la un moment încă necunoscut a impus acel caracter și părții contractului, ce se prezintă ca vindere, întregul contract fiind un act unitar.

Adevărat, că dispozițiunea §-lui 879 fiind una din dispozițiunile generale ale codului civil aplicabile la ori ce fel de contract, în general se va putea aplica și la contractele aleatorii, dacă astfel de contracte în speță s'ar împotrivi unei prohibițiuni legale sau bunelor moravuri.

Dar contractul prin care proprietarul unui bun rural înaintat în vârstă înstrăinându-si de acel bun își rezervă anume folosuri menite de a-i asigura o viață liniștită timp cât va trăi, dela sine nu se împotrivesc nici bunelor moravuri nici prohibițiunilor legii.

Reclamantul, care își întemeiază acțiunea în nulitatea contractului încheiat cu părții pe baza juridică din §-ul 879 cifra 4 cod. civ. avea obligațiunea procesuală să aducă fapte și dovezi în probarea momentelor constitutive speciale a normei din acel paragraf, adică atât a momentului de exploatare a ușurinței, a stărei de constrângere de slăbiciune intelectuală, lipsa de experiență sau turburare sufletească a persoanei adverse în contract, cât și a momentului de disproporție bătaoară la ochi între prestațiune și contraprestațiune.

Instanța întâi a stabilit în mod neîndoelnic cum că reclamantul deși fiind în vârstă înaintată de 72 ani, totuși e conștient de starea sa economică și sufletească din prezent și din trecut și cum că dânsul încă astăzi dispune nu numai de o apreciere inteligentă și sănătoasă a împrejurărilor dar și de o voință destul de energică.

Considerând instanța întâi că îngrijitoarea reclamantului cu numele Suzana Jung a încetat din viață în 10 Octombrie 1918 deducțiunea tribunalului, că reclamantul cu luare în seamă a calităților sale fizice, în epoca încheerii contractului adică în ziua de 18 Decembrie 1918 mai mult de cât 2 luni după moartea îngrijitoarei n'a mai putut să se găsească într-o turburare sufletească perceptibilă având pretinsa lui sbuciumare sufletească destul răgaz a se liniștit este a se privi ca de tot corectă, de unde urmează că o atare turburare sufletească neexistentă în epoca contractului nici părții n'au putut să perceapă și că deci fiind turburarea sufletească ceia, ce se petrece în interiorul omului, dovezile induse asupra circumstanței exterioare secundare cu drept cuvânt n'au fost admise.

Dară susținerile reclamantului în proces nu ajung nici în dovedirea dispoziției bătaoară la ochi între prestațiune și contra prestațiune precum exact a judecat instanța întâi.

Căci luând ca bază chiar valoarea imobilului pretinsă de reclamant cu 80.000 coroane, totuși de o disproporție „bătaoară la ochi“ nu poate fi vorba, când se consideră contraprestațiunea părților, conștând în afară de prețul convenit în bani, cu 12.000 cor. încă și în prestarea hranei abundente chiar pentru starea socială a reclamantului, în prestarea serviciului de îngrijire la caz de boală, în prestarea obli-

găsiunei viageră într-o cameră a imobilului cumpărat și în alte prestațiuni de însemnătate inferioară și că toate aceste prestațiuni contractualmente sunt a se da pe durata vieții reclamantului, care deși necunoscută totuși după calculul probabilităților s'ar fi putut socoti, dacă prin susțineri și dovezi potrivite s'ar fi format pentru aceasta, această bază reală necesară.

Pe de altă parte nu se poate scăpa din vedere, că reclamantul primind în baza contractului menționat de la părți în ziua de 13—VIII—1919, deci 8 luni după încheierea contractului dobânzile după restul prețului de cumpărare precum și luând în primire un timp oarecare și celelalte prestațiuni ale părților din contract, implicit a recunoscut valabilitatea și obligativitatea contractului, pentru ambele părți, de unde urmează că dânsul cu succes nu se mai poate valorifica, pretinsă nulitate, chiar dacă această anterior într'adevăr ar fi existat.

Reclamantul mai induce ca bază juridică a acțiunii sale și dispozițiunea §-lui 920 din cod. civ. Dar această dispozițiune presupune că împlinirea contractului să fie zădărnicită în tot sau în parte, ceea ce de prezent nu e cazul, când chiar după afirmatiunile însuși a reclamantului, părțile să-i fi servit de mai multe ori cu bucate rele și nesănătoase, împlinind ei așa contractul deși nu în modul convenit.

Simpla neîndeplinire a contractului în modul convenit nu îndreptățește pe partea vătămată la retragere din contract decât numai în condițiunile §-ului 928 cod. civ., adică dându-se părței neglijente un termen de grație amăsurat, ceea ce să fi observat reclamantul în proces nici n'a susținut, în afară că servirea cu bucate mai puțin bune sau chiar rele și nesănătoase, numai atunci s'ar putea privi ca un mod de împlinire contrar convențiunei, dacă acea servire s'ar fi făcut conștient în scopul de a se sustrage dela o împlinire, conștincioasă a contractului de întreținere.

Rezultă din aceste explicații juridice, că exact a fost cauza judecată în instanțele inferioare și că n'a mai fost nevoie de a corecta voința părților la darea consimțământului într'un contract al cărui conținut a fost stabilit în mod neîndoelnic.

Considerând, că așa fiind motivele invocate în reviziune ne având nici o bază legală reviziunea urmează a nu se admite iar în ce privește cheltuielile de judecată a se hotărî conform §-ilor 41 și 50 din proc. civ.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii nu admite reviziunea și obligă pe reclamant a plăti părților până'n 14 zile sub rigoarea execuțiunei 441 lei 90 bani (patru sute patruzeci și unu și 90 bani) cheltuieli de judecată instanța a III-a.

Dată și citită în Camera de Consiliu azi, la 13 Dec. 1922.

SECȚIUNEA II

Decizia 604—925

Ardeal

Dosar 3094—922

S'a luat în cercetare: crima de asasinat contra acuzaților Petru Lile, Ioan Tenji, Marlin Petru, Lascu Vasile și Saveta Sarca.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Oradia Mare a dat sentința No. P. 5523—1920—38, care fiind apelată de procuror acuzați și apărători Curtea de Apel Oradia Mare a dat sentința No. P. 36519/22/42, contra căreia a înaintat recurs de nulitate, acuzați, apărătorul public, apărătorul oficial al acuzaței Saveta Sarca.

În lipsa părților, văzând că termenul s'a așfășat conform legii.

S'a ascultat raportul Dlui consil. Dr. A. Pop. S'a ascultat Dl procuror Dr. S. Popp.

Deliberând asupra motivelor de casare;

a) Nulitatea bazată pe pctul 1 lit. b) al §-lui 385 pr. pen. că infracțiunea nu este bine calificată la care motiv s'a alăturat și acuzața Saveta Sarca.

b) Nulitatea bazată pe pct. 2 al §-ului 385 pr. pen. că adică nu s'a observat la măsurarea pedepsei cadrele legale.

c) Nulitatea bazată pe punctul 3 al §-lui 385 pr. pen. că nu s'a aplicat §-ul 92 al codului pen. despre împrejurările atenuante, nulități invocate pentru reducerea pedepsei de acuzații Petru Lile, Ioan Tenji, Ilie Marlin și Vasile Lascu.

Curtea, având în vedere starea de fapt stabilită de Tribunal și întregită de Curtea de Apel de o parte, iar de altă parte că nulitatea greșitei calificări nefiind cu nimic motivată, acest motiv de casare, ca nefondat urmează să fie respins.

Considerând, că motivul neobservării cadrelor legii în contra sentinței tribunalului, n'a fost invocat înaintea Curții de Apel, nu poate fi invocat, deci acest motiv de casare ca inadmisibil încă urmează să fie respins.

Considerând, că § 92 C. Pen. față de Petru Lile, a fost aplicat motivul de casare respectiv din partea lui este inadmisibil, iar din partea celorlalți nefiind cu nimic motivat și deci ca nefondat acest motiv de casare urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii respinge recursul de nulitate al acuzaților Petru Lile și alții contra sentinței Curții de Apel Oradia Mare No. P. 365—42—1922.

Dată și citită în ședință publică azi la 6 Martie 1923.

Decizia 606—925

Ardeal

Dosar 5200—922

S'a luat în cercetare cauza: crima falsificării de document public și furt contra acuzaților Ilie Mardan și Vasile Cristea.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Cluj a pronunțat sentința No. 357—22—1922, că în urma apelului declarat de acuzatorul Ilie Mardan Curtea de Apel Cluj a dat sentința sub No. 661—18—1922, cum și acela ca contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen același acuzat și apărătorul său.

În lipsa părților, auzindu-se referatul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra motivelor de casare invocate de acuzat.

Violarea de lege prin stabilirea unei pedepse prea grele.

Având în vedere că art. 92 C. pen. prevede pentru crima falsificării de document public o pedeapsă până la 5 ani muncă silnică, deci conf. art. 22 al. 2 C. pen. cu un minimum de doi ani muncă silnică.

Având în vedere, că cu toate acestea infractorul a primit o pedeapsă cu aplicarea art. 92 C. pen. de 6 luni reclusiune deci minimul prevăzut în art. 24 C. pen.

Curtea află acest motiv de inadmisibil.

1. Asupra motivelor de casare invocate de apărător.

a) Violarea art. 385 pct. 1 a) și c) pr. pen. prin constatarea greșită a vinovăției și eronata omitere a unor cauze, care apără de pedeapsă.

Având în vedere că nici recurentul nu precizează motivele recursului și nici din lucrările din dosar nu reiese, că fapta constatată prin chiar recunoașterea acuzatului penține nu ar fi infracțiune și care ar fi acele cauze care l-ar apăra de pedeapsă.

Curtea află aceste motive de inadmisibile.

b) Violarea art. 385 pct. 1 b) p. p. prin calificarea greșită a infracțiunii.

Având în vedere, că faptul corect constat intrunește toate elementele infracțiunii prevăzute în art. 291 și 292 C. pen.

Curtea află acest motiv de nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul făcut de acuzatul Ioan Mărdan și apărător contra sentinței Curții de Apel Cluj, No. 661—18—922.

Data și pronunțată în ședință publică ținută la 6 Martie 1923.

Decizia 609—923

Ardeal

Dosar 3221—922

S'a luat în cercetare: crima de furt contra acuzatului Ion Juhász și alții.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Arad a dat sentința No. 5481—23—1921 care fiind apelată de Gheorghe Petroviciu, soția P. P. Doca, soția I. Ștefan Madmeck, Curtea de Apel Timișoara a dat sentința No. P. 557—922 contra căreia a înaintat recurs de nulitate acuzatele soția P. I. Tomca, soția I. Petru Doca' soția P. Șt. Madmeck și apărătorul acuzat S. Tomca.

În lipsa părților. Văzând că termenul s'a aflat conform legii.

S'a ascultat raportul Consil. Dr. A. Pop. S'a ascultat Dl. Proc. D. S. Popp.

Deliberând asupra motivelor de casare:

a) Nulitatea bazată pe pctul 1 al §-lui 385 pr. penală.

b) Nulitatea bazată pe pctul 3 al §-lui 385 pr. pen. că nu s'a aplicat §-ul 92 al cod. pen. despre împrejurările atenuante.

Curtea, considerând că nulitatea invocată de acuzatele soția lui Petru Doca și soția lui Ștefan Madmek pentru achitare și bazată pe pct. 1 al §-lui 385 pr. pen. fiind vorba de achitare se îndreaptă contra rezultatului dovedirii, care însă scapă de sub controlul instanței superioare, deci motivul invocat de aceste acuzate este inadmisibil dar și pentru acela, că pctul 1 al §-lui 385 pr. pen. are trei subîmpărțiri, care conțin motive diferite, deci este nehotărât prin urmare are să fie respins.

Considerând că motivul de casare că nu s'a aplicat §-ul 92 al codului penal, este inadmisibil, pentru că acest § la măsurarea pedepsei, a fost aplicat, și o nouă largă aplicare nu se poate cere, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii, respinge recursul de nulitate al acuzatelor soția lui Ioan Tomca, soția lui Petru Doca sen. și soția lui Ștefan Madmeck și de apărătorul acuzatei soția I. P. Tomca, contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. P. 557—922.

Data și citită în ședință publică, la 7 Martie 1923.

Decizia 611—925

Ardeal

Dosar 2708—922

S'a luat în cercetare cauza de contrabandă la legea Generală a Vămilei contra lui Hirsch Emanoel.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Arad a pronunțat sentința sub No. 637—2—1922. că în urma apelului declarat de acuzat și apărător Curtea de Apel din Timișoara a dat sentința sub No. 363—6—1922, cum și acela că contra acestei hotărâri a făcut recurs de nulitate în termen apărătorul acuzatului.

În lipsa părților auzinduse raportul Consil. C. Rătescu și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra motivului de casare invocat bazat pe pctul 1 din art. 385 lit. a) din Pr. Penală.

Având în vedere că din sentința Curții de Apel din Timișoara, se constată, că acuzatul a fost prins introducând mărfuri în mod clandestin din Ungaria și anume: 6 kg. esență de fabrica lichteruri și că acest fapt constituie o infracțiune la legea generală a vămilei.

Considerând, că față cu această constatare a instanțelor de fond, motivul de recurs invocat este cu totul nefondat.

În ce privește al 2 motiv invocat bazat pe art. 385 punct. 1 lit. b).

Având în vedere că instanța de fond a calificat faptul imputat acuzatului de contrabandă vamală prevăzută la art. 196 Legea Vămilei.

Că astfel fiind motivul invocat devine nefondat, întrucât infracțiunea a fost bine calificată după textul corespunzător din legea Generală a Vămilei și deci urmează să fie respins ca atare.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii, respinge recursul făcut de apărătorul acuzatului Emanuel Hirsch contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. 363—6—1922.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 7 Martie 1923.

Decizia 612—925

Ardeal

Dosar 3325—922

S'a luat în cercetare cauza: crima de atentat contra pudoarei contra acuzărilor Petru Merlocan, Vasile Hecșan, Pavel Mercher și Toma Nicolae.

Se constată că în cauza prezentă Trib. a pronunțat sentința sub No. 1329—32—1921, că în urma apelului declarat de acuzăți și apărători Curtea de Apel Oradia Mare a dat sentința sub No. 134—36—1922, cum și aceia că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen aceleași părți.

În lipsa părților, auzindu-se raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra unicului motiv de casare.

Violarea art. 385 pct 1 a) Pr. Pen. prin stabilirea greșită a vinovăției.

Având în vedere că recurenții nu învoacă, nici un motiv din care s'ar putea deduce cauza pentru care nu ar constitui nici o infracțiune faptul constatat, iar din actele din dosar reiese că acest remediu de drept e îndreptat contra aprecierii dovezilor ceea ce fiind un drept rezervat instanțelor de fond scapă de controlul celei de revizuire deci Curtea află acest motiv de inadmisibil.

Pentru aceste motive Curtea, în numele legii respinge recursul făcut de acuzăți și apărători contra sentinței Curții de Apel Oradia Mare No. 134—36—1922.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 7 Martie 1923.

Decizia 613—823 Ardeal Dosar 2707—822

S'a luat în cercetare cauza de contrabandă vamală contra acuzatului Martin Halmoschy.

Se constată că în cauza prezență Trib. Arad a dat sentința sub No. 3168—5—1921, că în urma apelului făcut de procuror Curtea de Apel Timișoara a pronunțat sentința No. M. 1251—10—1921, cum și aceea că în contra acestei sentinței a făcut recurs de nulitate acuzatul.

În lipsa părților, s'a ascultat raportul Dlui Consil. C. G. Rătescu și Dl Procuror de secție Dr. Silviu Popp.

Curtea deliberând asupra motivului de recurs: Nulitatea bazată pe pct. 3 art. 385 Pr. Pen. pentru că nu a fost aplicat art. 60 despre circumstanțele atenuante.

Având în vedere, că în speșă acuzatul a fost condamnat pentru contrabandă vamală prevăzut în art. 196 L. gen. văm. Având în vedere, că art. 260 bis din L. G. V. oprește în mod categoric aplicarea art. 60. (92. C. P. M.).

Curtea află, că acest motiv este de nefondat, urmând deci a fi respins.

Totuși Curtea din actele aflătoare la dosar constată, că Procurorul general la dezbaterile orale înaintea Curții de Apel a făcut două propuneri, care par a fi în contradicție una cu cealaltă, în parte cerând agravarea pedepsei, iar pe de altă parte lăsând la libera apreciere a Curții a examina dacă în speșă există infracțiunea de contrabandă.

Având în vedere că o astfel de propunere, făcută în parte în defavorul iar pe de altă parte în favorul acuzatului este contra dispozițiilor legii.

Și că ca baza unei judecăți să poată lua în considerare numai o singură propunere.

Având în vedere că procurorul are dreptul a face recurs și în favorul acuzatului (art. 387 P. P.).

Având în vedere, că în dubiu orice declarație în sensul cel mai favorabil pentru acuzat trebuie luată în considerare.

Curtea consideră partea cea a declarației care este în favorul acuzatului ca inexistentă.

Curtea în baza celor dezvoltate mai sus, află că Curtea de Apel cu violare de lege a dat sentința în defavorul acuzatului și că deși sentința Tribunalului aplicând art. 60 s'a făcut cu o evidență călcare de lege totuși trebuie restabilită.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul de nulitate făcut de acuzatul Martin Halmoschy contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. M. 1251—10—1921.

Totuși în bază art. 385 al. ultim Pr. Pen. ca-sează această sentință și îl condamnă pe acuzatul Martin Halmoschy pentru contrabandă vamală în baza art. 196 Leg. Gen. Văm. cu aplicarea art. 60 C. P. fa cincisprezece zile închisoare corecțională.

Data și pronunțată în ședință publică la 7 Martie 1923.

Decizia 637—923 Ardeal Dosar 3224—922

S'a luat în cercetare cauza: tentativa de omor contra acuzatului Gheorghe Petrică.

Se constată că în cauza prezență Trib. Oradea Mare a pronunțat sentința sub No. 4391—15—1921, că în urma apelului declarat de acuzatorul public

Curtea de Apel Oradea Mare a dat sentința sub No. 527—19—1922 cum și aceea că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen acuzatul și apărătorul.

În lipsa părților auzinduse raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra unicului motiv de casare. Violarea art. 385 pct. 1 c. pr. pen. prin faptul, că instanța de apel a omis constatarea legitimității apărării, cauze care-l apără de pedeapsă.

Având în vedere că conform faptului constatat infractorul a mai aplicat vătămatului două lovituri de cușit în spate când acela vulnerat deja să părăsească localul.

Având în vedere că astfel fiind infractorul a depășit marginile legitimității apărării și nici cazul prevăzut în art. 79 al. 3. C. penal nu obține.

Curtea află acest motiv de nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul făcut de acuzatul Gheorghe Petrică și apărător contra sentinței Curții de Apel Oradea Mare No. 527—19—1922.

Data și pronunțată în ședință publică ținută la 9 Martie 1923.

Decizia 638—923 Ardeal Dosar 3546—922

S'a luat în cercetare cauza: crima de leziune trupească cauzatoare de moarte contra acuzatilor Iosif Pișigoane, Ion Miclea, Elena și Paulina Lopăliță.

Se constată că în cauza prezență Trib. Caransebeș a pronunțat sentința sub No. 374—7—1921, că în urma apelului declarat de acuzator, acuzatii Iosif Pișigoane, Ion Miclea și apărător Curtea de Apel Timișoara a dat sentința sub No. 1063—10—1921, cum și aceea că contra acestei hotărâri au făcut recurs în termen acuzatul Iosif Pișigoane, și apărătorul său.

În lipsa părților. Auzindu-se raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea deliberând asupra motivului de casare:

Violarea art. 385 pct. 1 c) Pr. Pen. prin omiterea constatărei legitimității apărării, ca o cauză apărătoare de pedeapsă.

Având în vedere că conform faptului constatat infractorul a aplicat loviturile mortale victimei după ce l-a desarmat deci nu mai putea fi vorba de vreo apărare legitimă.

Curtea află acest motiv de nefondat.

Violarea art. 385 pct. 2 și 3 Pr. Pen. prin nerespectarea limitelor legale și omiterea aplicării art. 92 C. pen. la stabilirea pedepsei.

Având în vedere că art. 307 al. 2. c. pen. prevede o pedeapsă până la trei ani reclusiune pentru fapta săvârșită.

Circumstanțele cu toate acestea a stabilit pedeapsa la un an reclusiune deci în cadrele art. 24 C. Penal.

Având în vedere că circumstanțele atenuante nu sunt atât de ponderoase încât s'ar putea corectionaliza pedeapsa cu aplicarea art. 92 C. pen.

Curtea află acest motiv de asemenea de neintemeiat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul făcut de acuzatul Iosif Pișigoane și apărătorul său contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. 1063—10—1921.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 9 Martie 1923.

Comentariul Codului civil Austriac

(Urmare)

din cap. II, în termen de 6 luni dela publicarea prezentei legi.

Ca o derogare totuși dela prevederile aliniatelor precedente, uniunile din Ardeal și Bucovina existente și regunoscute de autoritățile competente anterior promulgării legii de față vor putea obține personalitate juridică prin îndeplinirea formalităților prevăzute la cap. II, fără ca filialele componente, existente, în același moment, să mai fie obligate la aceleași formalități.

La cererea de înscriere însă uniunile vor trebui să anexeze pe lângă actele cerute de art. 7 și un tabel în triplu exemplar, cuprinzând numele și sediul fiecărei filiale componente, însoțită de tabelele cerute de art. 7, alin c).

Termenul în care uniunile din Ardeal și Bucovina vor beneficia de dispozițiunile aliniatului anterior, este cel prevăzut de alin. II în acestui articol.

Copie depe încheierea judecătorului care autoriza uniunea se va depune la judecătoria domiciliului fiecărei filiale, — de către reprezentanții uniunii, — fără să mai fie nevoie de prezentarea conducătorilor. Judecătorul va trece autorizarea în registrul respectiv.

Art. 69. Toate dispozițiunile contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Dat în București, la 24 Mai 1921.

Adnotări.

I. Conform art. 32 din Legea persoanelor juridice (Lp.) asociațiunea trebuie să fie compusă din cel puțin 20 membri, — iar Legea sindicatelor (Ls.) art. 1. cere numai 10 membri (art. 31 cere 25 membri pentru sindicatele muncitorilor). Art. 106. Lp. prevede că Ls. rămâne în vigoare, întru cât nu contravine dispozițiunilor de ordine publică din Lp. Cum însă art. 32 este de ordine publică (art. 106.) întrebăm, dacă Ls. este modificată în sensul că și sindicatele trebuie să aibă cel puțin 20 membri pentru a fi recunoscute ca persoane juridice.

Cum după cele spuse mai sus, la art. 5. personalitatea câștigată sub regimul legii vechi nu se mai pierde în cazul când vechea lege se scoate din vigoare: syndicatele care au fost recunoscute înainte de intrare în vigoare a Legii pers. jur. nu-si pierd personalitatea. În viitor însă, syndicate profesionale nu se vor putea întemeia ca persoane juridice, decât cel puțin cu 20 membri.

II. Care este situația persoanelor juridice recunoscute? Din art. 9, 10, 11, 12 relese că persoanele juridice au o capacitate limitată. Ele nu se pot folosi decât de drepturile ce le sunt necesare pentru realizarea scopului și destinațiunii lor, — deasemenea nu pot contracta obligațiuni decât „în vederea” acestui scop și acestei destinațiuni.

Ce însemnează aceasta?

Dacă o persoană juridică cumpără o casă, se va examina, dacă această cumpărare a fost făcută în vederea scopului persoanei juridice? Dar cine să examineze aceasta? Autoritatea de cartea funduară cu ocazia in- tabulării dreptului de proprietate? Nici vorbă nu poate fi de aceasta. Autoritatea de c. f. nu poate refuza înscrierea în c. f. decât numai dacă condițiunile formale lipsesc sau dacă din însuș contractul prezentat reiese că este nevalabil (causa illicita, d. e. imobilul se dă în anticreză). Autoritatea de c. f. nu poate cerceta momente și dovezi necuprinse în actele prezentate: nu poate judeca fondul afacerii. Se poate admite cel mult atâta că atunci când din contract reiese că cumpărarea nu este necesară pentru realizarea scopului asociațiunii, instanța de c. f. să refuze înscrierea; d. e. contractul ar suna astfel: „deși cumpărarea imobilului nu este necesară pentru realizarea scopului asociațiunii noastre, totuși îl cumpărăm pentru că vânzătorul are nevoie de bani” etc. Astfel de cazuri sunt inimaginabile, Nici chiar față de o donațiune nu poate pune instanța de c. f. întrebarea, dacă este sau nu necesară, căci o donațiune poate fi necesară pentru realizarea scopului

asociațiunii (d. e. un binefăcător al asociațiunii ajunge mai târziu în mizerie; asociațiunea îi dăruiește o casă de locuit, pentru a-și mări capitalul moral și pentru a nu fi bănuită de ingrătitudine). Deci, instanța de c. f. în orice caz trebuie să înscrie drepturile dobândite sau obligațiunile contractate de persoanele juridice.

Când este vorba de folosirea drepturilor, mărginirea cuprinsă în Lp. dă prilej la mari greutăți. Într'un raport de drept cealaltă parte de sigur că nu poate spune folosirii dreptului că nu este necesară pentru realizarea scopului persoanei juridice. Interpretarea contrarie ar fi în contradicție cu noțiunile elementare ale dreptului. Contractele trebuiesc ținute: partea care a intrat în raport de drept cu o p. j. trebuie să îndeplinească tot ce este în sarcina sa, conform contractului și legii. Când am vândut un lucru persoanei juridice, trebuie să-l furnizez și nu pot opune că nu are nevoie de el. Când am luat în arendă un imobil al persoanei juridice nu pot refuza plata pe motivul că persoana juridică are avere mare și suma arenzii „nu este necesară pentru realizarea scopului ei”. Deci, dispozițiunea legii însemnează că persoana juridică nu se poate folosi de acele categorii ale drepturilor care nu sunt necesare pentru realizarea scopului său. Restricțiunea nu se referă la drepturile concrete, ci la diferitele categorii de drepturi, din care persoana juridică nu poate exercita decât pe acele care pot servi la realizarea scopului ei. Spre exemplu, orice cetățean poate exercita comerț sau industrie, dar când o persoană juridică cere brevet pentru aceasta, autoritatea n'ar putea refuza liberarea brevetului în baza art. 9. Nu poate exercita persoana juridică drepturile referitoare la exercitiul religiunii (dacă nu pot servi la realizarea scopului ei, ca d. e. la o asociațiune religioasă), de dreptul de vot (d. e. în comune) etc.

Concludem deci că persoana juridică poate exercita toate drepturile patrimoniale, poate dobândi proprietate, servitute, zălog: poate încheia orice contract. Numai la drepturile nepatrimoniale trebuie să se examineze, dacă

exercițiul lor ar fi sau nu necesar pentru realizarea scopului persoanei juridice.

III. Care este situația asociațiilor nerecunoscute?

Ele nu se consideră ca persoane juridice, dar totuși există. Consilițiunea recunoaște Românilor dreptul de a se asocia, deci actele de asociere un pot fi oprite (dacă nu e vorba de un scop ilicit). Aceste asociațiuni pot funcționa, pot ține adunări, pot avea organizație (direcțiune, comitet, comisiuni), pot angaja funcționarii etc. Nu pot însă dobândi drepturi în numele asociațiunii și nu se pot obliga prin contracte.

Care este situația, dacă aceste asociațiuni fac contracte? Spre exemplu: cine răspunde pentru angajarea funcționarilor, pentru chirie, pentru prețul mobilelor cumpărate? Cine va fi proprietarul bibliotecii, instalațiilor? Și mai ales: cine este proprietarul imobilelor înscrise pe numele societăților înființate în epoca regimului liber și pe care legea actuală nu le mai recunoaște ca persoane juridice?

Când asociațiunea are organizație și contractul a fost încheiat de persoana îndreptățită la reprezentarea asociațiunii: membru asociațiunii vor dobândi drepturile și vor fi obligați prin contract. Se aplică articolele 825 și urm. din Codul Civil. Când însă cel care a încheiat contractul, nu era îndreptățit în virtutea statutelor: se aplică art. 1016 C. C.

În ceea ce privește averea (drepturile și obligațiunile) asociațiilor care, în urma legii noi, au pierdut personalitatea lor, se aplică următoarele norme:

1. Dacă asociațiunea se disolvă, averea trece asupra persoanei prevăzute de statute.
2. Dacă nu se disolvă, ci continuă funcționarea sa, se va considera ca transformată într'o asociațiune simplă (§. 825 și urm.); statutele își pierd puterea; averea trece asupra membrilor.

Cum se transformă înscrierea proprietății în cartea funduară? În modul prevăzut de §. 830. C. C.

(Va urma)

Dr. Ștefan Laday

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 400 Lei pe 1 an
Advocați . . . . . 300 Lei pe 1 an
Magistrați . . . . . 200 Lei pe 1 an
Un număr simplu . . . 15 Lei
Un număr dublu . . . 25 Lei
Un număr vechiu . . . 20 Lei

Redacția : Strada Băii No. 13. Administrația : Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfție. Telefon 630.

Colaboratori :

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Antonescu Mihail
Fost Ministru al Justiției,
Avocat din București.

Bădescu Lazar
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Boila Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Boldur Vasile
Prim președintele Curții de Apel
din Cernaui

Botez Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din Cluj

Docan P. George
Judecător la Trib. Oradea-Mare

Fabius Ștefan
Avocat din Cluj

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Lazar Avram
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Marta Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte de Senat la Curtea de
Apel din Cluj

Mavrodineanu Vladim.
Cons. la Curtea de Apei din Tg.-Mureș

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Pop Alexandru
Procuror General pe lângă
Curtea de Apel din Cluj

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Târgul-Mureș

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Drăgoșescu Ștefan
Prim președintele Trib. Sibiu

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Ștețcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Ștefan
Prim președintele Curții de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

Fondatorii revistei: **Vasile M. Dimitriu, Dr. Ștefan Laday și Dr. Ion T. Cozma**

Vasile M. Dimitriu cons. la Curtea de Apel din Cluj și **Dr. Șt. Laday** avocat din Cluj, sunt redactorii responsabili ai revistei

S U M A R U L :

1. Cum se administrează orașele din Ardeal . . . . . de **Dr. I. Tolciu** avocat din Cluj
2. Secretul profesional . . . . . de **Medic dr. Apostol**
3. Pedepșa tentativei de asasinat. Jurisprudența trib. Alba-Iulia și C. de Apel Cluj cu o notă . . . . . de **V. M. Dimitriu**
4. Recenzie . . . . . de **Dr. I. I.**
5. Jurisprudența Stabilită de Inalta Curte de Casație și Justiție. Complexul pentru Ardeal și Bucovina.
6. Comentariul „Codului civil Austriac“ de **Dr. Șt. Laday.**

Băncile
Comersanții
Fabricile

nu se
pot dis-
pensa
de

Informațiunile de credit precise și sigure
înainte de acordarea creditelor, cereți nesmintit in-
formații dela Biroul de Informațiuni Ra-
dio Cluj, Strada Regina Maria 34. Telefon Nr 630.
Informatorul constant și contractual al celor mai
mare bănci, fabrici și mari comersanți din România

Depozitul fabricii de postav din
Sibiu succesori C. Scherer & Fii

Gromen & Herbert

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 31.

HIRSCH și CZODIK

Magazin de piele Cluj

E. M. D. A. N.

AVOCAT

BUCUREȘTI, STR. GEN. BERTHELOT 107

Consultațiuni 8-10 dimineața iar
pentru cei din provincie dă consul-
tațiuni și prin corespondență

TELEFON: 8-61

BABOS & Co.

Mari comercianți de fier Cluj,
Strada Regina Maria No. 21.

Mare magazin de fierărie. — telefon 351.

LOUIS DERI

BLĂNAR

CLUJ, STR. REGINA MARIA 3.

**Mașini
de scris**

de ori ce sistemă; noi și folosite se
capătă în prețurile cele mai convena-
bile. Repararea mașinilor de scris.

Körmendy, Cluj

Str. Regina Maria 34 — Telefon 9-51

Baumzweig Rosenfeld & Co.

Cluj
Calea Regele Ferdinand No. 5.
Manufacturi en-gros.

Reiter Iosif, Cluj

Specialitate de prima calitate

Cuie de lemn ameri-
cane pentru ghetă.
Scoarță de pantofă-
rie și cutii.

**Magazin de Candelabre
pentru Ardeal S. A.**

*

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.

E. M. D. A. N. Cluj / Central University Library Cluj
Ceasuri și bijuterii numai în magazinul

AVOCAT

BUCUREȘTI, STR. GEN. BERTHELOT 107

Consultațiuni 8-10 dimineața iar
pentru cei din provincie dă consul-
tațiuni și prin corespondență

TELEFON: 8-61

"Splendid," să cumperi

Reparațiuni cu garanție Schimb de aur

Atelierul propriu:

Cluj, Str. Barțiu No. 16.

**BANCA AGRARĂ S. A.
PRIVILEGIATĂ CLUJ**

Capitalul vărsat Lei 50.000.00 Sediul Central: Cluj, Str.
Regele Ferdinand 36-38. Sucursale: Beiuș,
Timișoara, Lipova. Agenție: Orșova.

Mare depozit
de droguri

"Cosmos"

Cluj Str. Iuliu Maniu No. 8.

Telefon 4-57.

Depozit general:

Haematicum glausch și Car-
bogim baie de acid carbonic